

BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK

A belügyi rendészeti ismeretek emelt és középszinten letehető írásbeli és szóbeli vizsga.

A vizsga célja¹

A kétszintű érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a főbb rendészeti fogalmakat, a rendészeti szervek feladatrendszerét, szervezetét, erőit, eszközeit,
- meg tudja-e egymástól különböztetni a rendészeti szerveket, rámutatni azok azonosságaira és különbözőségeire,
- képes-e a rendészeti szervekkel szemben támasztott elvárásokról önálló véleményt alkotni, véleményét érvekkel alátámasztani,
- ismeri-e a rendészeti szervek működését meghatározó jogszabályok főbb rendelkezéseit,
- képes-e elméleti ismereteit kiegészíteni a mindennapi életből vett példákkal,
- elsajátította-e azokat az ismereteket, amelyekkel szituációs feladatokban fel tudja ismerni a tanult szabálysértési és bűncselekményi tényállásokat,
- megtalálja-e a gyakorlati jellegű feladatok helyes megoldási módját, képes-e a megoldás logikus végigvezetésére,
- ki tudja-e választani az elsősegélynyújtáshoz, a terepen történő tájékozódáshoz, a szakmai feladatok ellátásához szükséges eszközöket, - ismeri-e az eszközök célszerű használatát,
- képes-e gondolatait szabatosan, szaknyelven megfogalmazni,
- teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége
- előadásmódja a szakmai elvárásoknak megfelelően határozott, meggyőző-e.

A belügyi rendészeti ismeretek tantárgy közép- és emelt szintű vizsgakövetelményei között a különbség az ismeretek mennyiségében, mélységében és megközelítési módjában is megnyilvánul. A **középszintű vizsgán** a vizsgázó általános rendészeti ismereteiről ad számot. A vizsgafeladatok a tananyagban való általános tájékozottságot, az egyszerű összefüggések felismerését, a praktikus ismeretek birtoklását és alkalmazásának képességét mérik. Az **emelt szintű vizsgán** emellett a tantárgyi ismeretek mélyebb összefüggéseit, az egyes anyagrészek közötti kapcsolatok felismerését, és ezen ismeretek alkalmazásának képességét várják el a vizsgázótól a különböző komplex feladatok megoldása során. Az emelt szint magában foglalja a középszint követelményeit is.

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
1. A rendészet alapjai		

¹ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 2.

1.1. A rendészet, rendészeti szervek		
A rend, a közrend (belső rend), a határrend fogalma	A vizsgázó legyen tisztában a rend, a közrend (belső rend) és a határrend fogalmával. Ismerje fel az egyes fogalmak közötti kapcsolatot.	Ábrázolja az egyes fogalmak kapcsolatát ábrák segítségével.
A biztonság, a nemzetbiztonság és a közbiztonság fogalma	Ismertesse a biztonság, a nemzetbiztonság, közbiztonság fogalmát. Mutassa be az egyes fogalmak egyedi és közös jellemzőit.	Ábrázolja az egyes fogalmak kapcsolatát ábrák segítségével.
A rendvédelem, a közrend és a közbiztonság védelmének, az államhatár rendje védelmének fogalma	Határozza meg a rendvédelem, a közrend, a közbiztonság védelmének és az államhatár rendje védelmének fogalmát. Értse az egyes fogalmak közötti összefüggéseket.	Ismertesse a társadalom védelmi rendszerének elemeit és funkcióit.
A katasztrófavédelem és a polgári védelem fogalma	Ismerje a katasztrófavédelem és a polgári védelem fogalmát. Hasonlítsa össze az egyes fogalmak azonosságait és különbözőségeit.	
A rendészet szervei ²	Minisztériumi hovatartozásuk szerint csoportosítva sorolja fel az egyes rendészeti szerveket. Legyen képes a rendészeti szerveket Magyarország államszervei között elhelyezni. Néhány szóban jellemezze az egyes rendészeti szerveket. Mondjon gyakorlati példákat az egyes rendészeti szervek tevékenységére.	
1.2. Az egyes rendészeti szervek általános jellemzése		

² Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 3.

Az egyes minisztériumok irányítása alá tartozó rendészeti szervek működését meghatározó főbb jogszabályok ³	Sorolja fel a rendészeti szervek működését meghatározó legfontosabb jogszabályokat (Magyarország Alaptörvénye; a Rendőrségről szóló törvény; a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló miniszteri rendelet; a katasztrófavédelemről szóló törvény; a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló törvény). Legyen tisztában az egyes jogszabályok jelentőségével, kapcsolatával. Magyarázza el, miért kell a rendészeti szervek működését jogszabályi szinten meghatározni.	Határozza meg az egyes jogszabályok hatályát. Ismertesse az egyes jogszabályok átfogó tartalmát. Magyarázza el, hogy miért fontos a rendészeti szervek jogállását meghatározó normák törvényi szintű szabályozása.
A rendészeti szervek rendeltetése, jogállása és feladatai	Ismertesse az egyes rendészeti szervek rendeltetését. Ismertesse és bizonyítsa az egyes rendészeti szervek sajátos jogállását, mutasson rá a jogállásbeli azonosságokra és különbségekre.	Fejtsse ki az egyes rendészeti szervek rendeltetése, jogállása és feladatai közötti összefüggéseket.

	Szervenként csoportosítva ismertesse az egyes szervek főbb feladatait.	
A rendőrség és a katasztrófavédelem szervezeti felépítése, erői (személyi állománya) és eszközei	Ismertesse a rendészeti szervek szervezeti felépítését központi, területi és helyi szinten, emelje ki sajátosságaikat. Állományviszonyuk szerint csoportosítva sorolja fel a rendészeti szervek erőit. Rendeltetésük szerint csoportosítva ismertesse a rendőrség és a katasztrófavédelmi szervek főbb eszközeit. Következtessen és mondjon példát az egyes eszközök felhasználási lehetőségeire.	Ismerje fel a valóságban, képen vagy ábrán az egyes eszközöket. Emelje ki az egyes szervek technikai eszközeiben meglévő különbségeket. Sorolja fel a kárelhárítás és a katasztrófavédelmi feladatok egyes speciális eszközeit.
1.3 A rendészeti szervek kialakulása		

³ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 4.

A rendészeti szervek kialakulása		Mutassa be röviden a rendészeti szervek rendszerének kialakulását. Emelje ki a rendészeti szervek specializálódásának állomásait. Mutassa be, milyen társadalmi szükségletek vezettek a rendészeti szervek mai rendszerének kialakulásához. Értelmezze a kontinentális és az amerikai típusú rendőrségi modellek különbségeit.
2. A rendészeti szervek szakmai tevékenysége⁴		
2.1. A szakmai tevékenység területei, az egyes szervek működése és irányítása		
A rendészeti szervek szolgálati tagozódása, szakmai tevékenységének területei	Legyen tisztában a rendőrség szolgálati tagozódásával (szolgálati ágak, szolgálatok, szakszolgálatok). Ismerje a katasztrófavédelem szakmai tevékenységének területeit. Nevezze meg a szolgálati tagozódás és a szakmai tevékenységi területek jogszabályi alapjait. Szervenként sorolja fel a szolgálati ágakat, és tudjon példákat mondani a szolgálatokra, szakszolgálatokra illetve szakmai tevékenységi területekre.	Sorolja fel a szolgálati ágakat, szolgálatokat, szakszolgálatokat. Röviden ismertesse tevékenységüket, feladataikat.
A rendőrség és a katasztrófavédelem működésének általános elvei és szabályai	Sorolja fel a rendészeti szervek működésének általános elveit (működés törvényi szabályozása, feladatok ellátásának és az utasítás teljesítésének kötelezettsége, intézkedési kötelezettség, titoktartási kötelezettség, fegyverviselési jog, segítségnyújtási kötelezettség, közreműködő igénybevétele, segítség és	Mutassa be a működés általános elveinek szervenkénti egyedi és közös jellemzőit. Mondjon példát az egyes működési elvek gyakorlati megvalósulására.
	eszközök igénybevétele a feladatok végrehajtásához, nyilvános szereplés). Legyen tisztában a működési elvek jelentőségével, értse meg ezek gyakorlati hatását.	

⁴ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 5.

A rendészeti szervek irányítása és vezetése	<p>Értse az irányítás és vezetés fogalmát. Fogalmazza meg az irányítás és vezetés jogi alapját.</p> <p>Értse meg a rendészeti szervek irányításának és vezetésének szükségességét.</p> <p>Ismertesse az egyes rendészeti szerveket központi, területi és helyi szinten irányító és vezető szervezeteket és személyeket.</p> <p>Mondjon példákat a miniszter irányítási, illetve az országos parancsnok vezetési tevékenységére.</p> <p>Fogalmazza meg az irányítás és vezetés célját és eszközeit.</p> <p>Felülről lefelé haladva ismertesse az irányítás és vezetés rendszerét.</p>	<p>Tudja bemutatni az irányítás és vezetés közötti különbségeket.</p> <p>Fogalmazza meg az irányítás és vezetés célját és eszközeit.</p> <p>Ismertesse azon jogszabályi eszközöket, melyek a miniszter és az országos parancsnok rendelkezésére állnak vezetési és irányítási feladataik ellátásához.</p>
2.2. Intézkedések és kényszerítő eszközök		
A rendőri intézkedések és alkalmazásuk alapvető szabályai	<p>Fogalmazza meg és értelmezze az intézkedések alkalmazásának követelményeit, elveit (jogszerűség, szakszerűség, szükségesség, arányosság, eredményesség, objektivitás, biztonság), és szabályait.</p> <p>Sorolja fel a tanult rendőri intézkedéseket, ismertesse azok lényegét.</p> <p>Válassza külön a személyei szabadságot korlátozó és nem korlátozó intézkedéseket.</p> <p>Magyarázza el - akár példák bemutatásával is - az igazoltatás, ruházat- csomag- és a jármű átvizsgálás, elfogás és előállítás, elővezetés, személy- és tárgykörözés elrendelése, a helyszínbiztosítás jelentőségét.</p> <p>Konkrét jogesetek kapcsán legyen képes a szükséges intézkedések kiválasztására, döntésének megindokolására.</p> <p>Ismertesse a szolgálati fellépés módját.</p>	<p>Mutassa be az intézkedéseket tartalmazó jogszabályok rendelkezései közötti kapcsolatot (törvény, rendelet).</p> <p>Értelmezze a szolgálati fellépés módja és az intézkedés közötti kapcsolatot.</p> <p>Emelje ki az egyes intézkedések közös, és speciális szabályait.</p> <p>Mondja el, hogy az egyes intézkedések mely alkotmányos állampolgári szabadságjogok korlátozásával járnak. A konkrét jogesetek kapcsán ismertesse az intézkedések fajtáit, határozza meg alkalmazásuk sorrendjét, az intézkedés megkezdése előtt figyelembe veendő körülményeket.</p>
A kényszerítő eszközök és alkalmazásuk alapvető szabályai	<p>Ismertesse és értelmezze a kényszerítő eszközök alkalmazásának követelményeit (jogszerűség, szakszerűség, szükségesség, arányosság, fokozatosság).</p> <p>Sorolja fel a rendőrség által alkalmazott kényszerítő eszközöket.</p> <p>Mondjon példát az egyes kényszerítő</p>	<p>Szemléltesse a kényszerítő eszközök együttes alkalmazásának lehetőségeit.</p> <p>Ismerje az egyes kényszerítő eszközök alkalmazásának korlátait (pl. lőfegyverhasználat, útzár alkalmazása).</p> <p>Mondja el, mit kell tennie a rendőrnek a kényszerítő eszközök alkalmazását megelőzően az alkalmazás elkerülése</p>

	<p>eszközök alkalmazásának leggyakoribb eseteire.</p> <p>Sorolja fel, hogy kikkel szemben, és milyen korlátozásokkal alkalmazhatók a kényszerítő eszközök.</p> <p>Konkrét jogesetek kapcsán legyen képes a szükséges kényszerítő eszközök kiválasztására, döntésének megindokolására.</p>	<p>érdekében.</p> <p>Ismertesse, hogy az egyes kényszerítő eszközök alkalmazására milyen speciális szabályok vonatkoznak.</p> <p>A konkrét jogesetek kapcsán mutassa be, hogy milyen jogszabályi rendelkezés alapján kerülhet sor a kényszerítő eszközök alkalmazására.</p>
2.3 A katasztrófák felosztása		
A katasztrófák felosztása	<p>Határozza meg a katasztrófa definícióját.</p> <p>Mondjon példát a különböző katasztrófa helyzetekre.</p>	Csoportosítsa a katasztrófákat eredetük és kiterjedésük szerint.
2.4. Együtműködés, kapcsolatok és szolgálati tevékenységek		
A rendészeti szervek együtműködése, kapcsolata a társadalmi szervekkel, szervezetekkel, a lakossággal és a civil kontroll	<p>Határozza meg az együtműködés fogalmát.</p> <p>Ismerje a rendőrséggel és a katasztrófavédelemmel együtműködő közigazgatási szerveket.</p> <p>Ismertesse az egyes rendészeti szervek együtműködésének jogi alapjait.</p> <p>Sorolja fel és értelmezze az együtműködés elveit, szintjeit és irányait.</p> <p>Jellemezze a rendészeti szervek és az önkormányzatok, a társadalmi szervek, szervezetek, a lakosság együtműködését.</p> <p>Mondjon példát az együtműködés gyakorlati megvalósulására.</p> <p>Értelmezze, mit jelent a rendészeti szervek civil kontrollja, mondjon példát érvényesülésére.</p>	<p>Ismertesse a rendészeti szervek és az önkormányzatok együtműködésének jogszabályban rögzített formáit (véleményezés, javaslat, támogatás).</p> <p>Határozza meg a nyilvánosság szerepét a rendészeti szervek civil együtműködésében.</p> <p>Mutassa be a média szerepét a rendészeti szervek és a civil kontroll oldaláról, példákon keresztül mutasson rá ezek kapcsolatára.</p>
A rendészeti szervek filozófiája	<p>Ismerje a magyar rendészeti szervek filozófiáját.</p> <p>Értse a rendészeti filozófia szükségességét.</p>	Mondjon példát más országok rendészeti szerveinek filozófiájára.
A rendőrség által alkalmazott ór- és járőrszolgálati formák és tevékenységek, azok jellemzői	Magyarázza el, hogy mit jelent az ór- és járőrszolgálat. Sorolja fel az őrszolgálatokat.	Mutassa be az ór- és járőrszolgálat egyes változatait, illusztrálja példákkal alkalmazásukat.

A katasztrófavédelem tevékenysége és jellemzői	Sorolja fel és jellemezze az egyes szolgálati tevékenységeket. Jellemzői alapján határolja el egymástól a polgári védelmi és tűzvédelmi tevékenységeket. Ismertesse a megelőzési tevékenység lényegét, főbb szabályait, az ebben résztvevő szerveket és feladatrendszerüket. Tudja felsorolni a tűzoltóság szerveinek feladatait a katasztrófavédelmi	Tegyen különbséget a katasztrófavédelem szervezetének háborús helyzetben, illetve békeidőben végzett tevékenysége között. Gyakorlati példákon keresztül mutassa be a tűz-, katasztrófa- és polgári védelem szakmai tevékenységében meglévő átfedéseket.
	tevékenységben. Ismerje a tűzoltás és műszaki mentés főbb szabályait, valamint a végrehajtásban résztvevők főbb feladatait.	
A katasztrófavédelem tevékenysége az egyes katasztrófa-helyzetekben	Ismertesse az egyes természeti katasztrófák (árvíz, földrengés, vihar) bekövetkezése esetén végrehajtandó legfontosabb teendőket. Mondja el mi a teendő nukleáris veszélyhelyzet vagy katasztrófa során. Mutassa be a biológiai veszélyhelyzetben (járvány, fertőző állatbetegségek) követendő rendszabályokat.	Sorolja fel az óvóhelyek fajtáit, ismertesse, hogy milyen tényezőket kell figyelembe venni kialakításuk során. Csoportosítsa az egyéni védőeszközöket, és ismertesse alkalmazásuk módozatait.
3. A rendészeti szervek funkcionális tevékenysége⁵		
3.1. A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység		
Az egyes rendészeti szervek tagjává válásának feltételei ⁶	Tudja felsorolni és értelmezni a szolgálati viszony létesítésének törvényi feltételeit. Sorolja fel milyen jogállású személyek alkotják a rendészeti szervek állományát.	Sorolja fel a rendészeti szervek tagjává válásának feltételeit állományviszony szerint meghatározó jogszabályokat (A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény; a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény és a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény) Mutassa be a rendészeti szervek tagjaival szemben támasztott speciális pályalkalmassági feltételeket.

⁵ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 6.

⁶ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 7.

A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység célja, feladatai	Nevezze meg a rendészeti szerveknél végzett személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenységet meghatározó jogszabályokat. Ismerje a rendészeti szerveknél végzett személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység célját.	Sorolja fel és értelmezze a személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység fő feladatait. Mondjon példát az egyes feladatok gyakorlati megvalósulására.
Az egyes rendészeti szervek tagjait megillető alapvető pénzügyi és anyagi járandóságok, szociális juttatások	Soroljon fel néhányat a rendészeti szervek hivatásos, köztisztviselői és közalkalmazotti állományú tagjait megillető járandóságok és szociális juttatások köréből. Ismerje, hogy a személyi állomány tagjainak milyen elismerések adhatóak.	Mondja el, miből áll az alapilletmény, és az mivel egészülhet ki. Magyarázza el a rendészeti szervek hivatásos állományú tagjainak rendfokozati és beosztási előmeneteli feltételeit.
3.2. Szolgálattal összefüggő jogok és köteleességek		
A személyi állomány szolgálatellátással összefüggő jogai és köteleességei	Sorolja fel és magyarázza el a rendészeti szervek hivatásos állományú tagjait szolgálati feladataik ellátása során megillető jogokat. Ismertesse szolgálati kötelezettségeiket.	Magyarázza el a jogok és kötelezettségek egységes érvényesülésének szükségességét.

A személyi állománnyal szemben támasztott társadalmi elvárások, jogi, szakmai és etikai követelmények	Fogalmazza meg a rendészeti szervekkel kapcsolatos általános társadalmi elvárásokat. Mondja el saját véleményét, milyen elvárásokat támaszt az egyes rendészeti szervek tagjaival szemben. Szerzett ismeretei köréből vett példákon keresztül mutassa be a rendészeti szervek tagjai számára követendő, illetve nem kívánatos magatartásformákat. Ismertesse a személyi állomány tagjaival szemben támasztott jogi és szakmai követelményeket.	Vázzon fel a személyi állománnyal szemben megfogalmazott etikai követelményeket. Következtesse a társadalmi, jogi, szakmai és etikai elvárások összefüggéseire. Példákon keresztül mutassa be, hogy milyen módon öltönek testet az etikai elvárások a rendészeti szervek működését meghatározó jogszabályokban.
Az alapvető állampolgári jogok korlátozása	Sorolja fel azokat az alkotmányos állampolgári alapjogokat, melyeket a rendészeti szervek tagjai csak korlátozottan, vagy egyáltalán nem gyakorolhatnak.	Mondja el, hogy az egyes jogok korlátozására a hivatásos állomány esetében milyen szabályok vonatkoznak. Magyarázza el, hogy mi az oka az egyes jogok korlátozásának.
3.3. A környezet-, munka- és egészségvédelem		

A környezet-, munka- és egészségvédelem célja, feladatai	Nevezze meg a környezet-, munka- és egészségvédelmet meghatározó alapvető jogszabályokat. Következtessen a környezetvédelem jelentőségére a rendészeti szervek tevékenységében. Legyen tisztában a munkavédelem fogalmával, céljával, sorolja fel területeit. Határozza meg az egészségvédelem célját, sorolja fel feladatait.	Mondjon példákat a munkavédelem területén a rendészeti szervek által felhasznált eszközökre. Ismertesse mi minősül szolgálati balesetnek, illetve, hogy ennek bekövetkezése esetén milyen teendők vannak.
Az elsősegélynyújtás alapelvei, az eszméletvesztés, mérgezés, vérzés, törés, égési sérülés elsődleges ellátásának gyakorlati feladatai	Definiálja az elsősegélynyújtás fogalmát. Sorolja fel és értelmezze az elsősegélynyújtás alapelveit. Ismerje az eszméletvesztés, mérgezés, vérzés, törés, égési sérülés alapvető jellemzőit. Mutassa be az elsősegélynyújtásban felhasználható eszközöket. Ismerje fel az elsősegélynyújtás valóságban, ábrán vagy képen látható eszközeit.	Konkrét esetek leírása alapján ismerje fel a sérülés jellegét, ismertesse az elsősegélynyújtás módját, válassza ki az ehhez szükséges eszközöket.
3.4. A szolgálati érintkezés		
Rendfokozatok és állománycsoportok	Sorolja fel a rendfokozati állománycsoportokat. Csoportosítva sorolja fel a tiszthelyettesi, zászlósi, tiszti, főtiszti, tábornoki rendfokozatokat.	Ismerje fel a valóságban, képen vagy ábrán látható rendfokozati jelzéseket.
Fegyelmi és függőségi viszonyok	Fogalmazza meg a katonai fegyelem lényegét. Mondja el az előjáró, a feljebbvaló, az alárendelt fogalmát.	Soroljon fel a fegyelmi büntetések közül néhányat. Magyarázza el miért fontos a fegyelem a rendészeti szervek működése

	Ismertesse azok egymáshoz való viszonyát.	szempontjából.
A szolgálati érintkezés főbb szabályai	Ismertesse a megszólítás, köszönés formáit. Fogalmazza meg a tiszteletadás jelentőségét és sorolja fel eseteit. Magyarázza el a jelentések és jelentkezések rendjét.	Ismertesse, milyen eltérések vonatkoznak a tiszteletadás szempontjából az egyenruházott és a polgári ruhás állományra.
3.5. Az alaki magatartás		

Az alakosság jelentősége	Saját szavaival magyarázza el, mit jelent az alakosság a rendészeti szerveknél. Példákkal támassza alá az alakos magatartás fontosságát.	Saját szavaival írja le az egyes alakos mozgásmódok végrehajtásának menetét. Ismerje fel képről vagy ábráról az egyes mozgásmódokat. Magyarázza meg az alakosság, határozottság, fegyelmeztség összefüggését, illetve ezek kapcsolatát a szolgálati fellépés módjával.
A főbb alakos elvárások és követelmények	Sorolja fel és értelmezze a főbb alakos elvárásokat és követelményeket. Fogalmazza meg személyi állománnyal szemben az öltözködéssel, megjelenéssel és ápoltsággal kapcsolatos követelményeket. Emelje ki az egyenruhás állományra vonatkozó szabályokat, elvárásokat.	Emelje ki azokat az intézkedéseket, szolgálati formákat, amelyeknél az alakosnak fokozott jelentősége van.
4. Tereptan		
4.1. A tereptan alapjai		
A terep fogalma, fajtái, jellemzői, a világtér meghatározása	Határozza meg a terep fogalmát. Ismertesse a terep fajtáit, azok jellemzőit. Következtesse a terep jelentőségére a rendészeti szervek tevékenységében. Legyen képes a világtér meghatározására térképen, illetve a valóságban iránytű vagy tájoló segítségével.	Legyen képes a világtér meghatározására a szükséges eszközökkel, illetve eszközök nélkül (pl. égitestek alapján).
A térkép fogalma, fajtái, méretaránya	Definiálja a térkép fogalmát, legyen tisztában a terep és a térkép kapcsolatával, a térképi ábrázolás jelentőségével. Ismertesse a térképeknél használatos méretarányokat, értse a kicsinyítés mértéke, a méretarány és az arányszám közötti kapcsolatot. Magyarázza el a különböző méretarányú, illetve tartalmú térképek felhasználási lehetőségeit. Mondjon példát a térkép alkalmazására a rendészeti szervek tevékenységével kapcsolatban.	Sorolja fel a térkép fajtáit és azok jellemzőit, emelje ki a katonai térképek sajátosságait.
A térképi jelek és jelzések. A térkép tájolása.	Mutassa be a térképi jelek és jelzések rendszerét. Rajzolja le a turistatérképeken előforduló leggyakoribb egyezményes	Mutasson rá a térkép felhasználási módja és a méretarány, valamint az egyes térképi jelzések alkalmazása közötti összefüggésekre.

	<p>térképi jeleket. Ismertesse a térkép tájolásának fogalmát. Ismerje a tájolás mozzanatait. Legyen képes a térkép tájolására iránytűvel, tájolóval vagy a terepen kitűzött világtáj alapján. Sorolja fel a tájolás során előforduló leggyakoribb hibákat.</p>	
4.2 A terepen történő tájékozódás		
A tájékozódás fogalma, szerepe az ember és a rendészeti szervek tevékenységében	<p>Ismertesse a tájékozódás fogalmát. Következtessen a tájékozódás szerepére az ember és a rendészeti szervek tevékenységében. Mutassa be a tájékozódás hagyományos eszközeit. Ismerje a tájékozódás elősegítésére vonatkozó fontos szabályokat. Fogalmazza meg a térképpel való tájékozódás műveleteit. Magyarázza el a tájékozódási pontok lényegét és jelentőségét. Tudjon tájékozódási pontokat kijelölni.</p>	<p>Mondjon példát a tájékozódást elősegítő modern navigációs eszközökre, röviden ismertesse használatuk módját. Határozzon meg álláspontot azonosítással és becsléssel. Jelöljön ki menetvonalat térképen, magyarázza el, hogy ennek során milyen jellemzőket kell figyelembe venni. Ismertesse a tájékozódás sajátosságait különböző körülmények között (tájékozódás éjszaka, erdős-hegyes terepen, nagyobb településeken, télen, térkép nélkül).</p>
Az iránytű, a tájoló és a távcső használata	<p>Ismertesse az iránytű rendeltetését, fő részeit. Legyen képes az iránytű vizsgálatára és előkészítésére használat előtt. Mutassa be az iránytűvel végezhető műveleteket. Határozza meg a világtájakat iránytű segítségével. Mondja el a tájoló rendeltetését, fő részeit. Fejtse ki a tájoló vizsgálatának és előkészítésének szabályait használat előtt. Sorolja fel a tájolóval végezhető műveleteket. Határozza meg a világtájakat tájoló segítségével. Ismertesse a távcső rendeltetését és fő részeit. Legyen képes a távcső vizsgálatára és használat előtti előkészítésére. Mutassa be a távcső használatának lehetőségeit.</p>	<p>Végezzen távolság-meghatározást vonásképlet alkalmazásával, távcső segítségével. Mutassa be az iránytű, a tájoló és a távcső használata során előforduló leggyakoribb hibákat.</p>

A közúthálózat számozása, a közúti gépjárművek államjelzései, a magyar rendszám táblák ismertető jegyei	Ismerje Magyarország fő közlekedési útvonalait és azok számozását. Mutassa meg térképen a fő közlekedési útvonalakat. Sorolja fel a Magyarországon forgalomban lévő rendszám táblákat. Írja le az egyes rendszám táblák	Mondja el, hogy milyen feltételekkel adhatók ki a vonatkozó jogszabályok alapján forgalomban lévő rendszám táblák. Ismerje fel, és képről vagy ábráról válassza ki az európai államok közúti gépjárműveinek államjelzéseit.
---	---	---

	legfontosabb ismertető jegyeit. Válassza ki a meghatározott rendszám tábla-fajtát a bemutatott képek, ábrák alapján.	
5. A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépés		
5.1. A jogellenes cselekmények		
A jogellenes cselekmények értelmezése, felosztása	Ismertesse a jogellenesség fogalmát, magyarázza meg a definíció lényeges elemeit. Csoportosítsa a jogellenes cselekményeket társadalomra veszélyességük szerint.	Definiálja a jogértelmezés fogalmát. Sorolja fel az értelmezés módszereit, röviden ismertesse jelentésüket.
A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépést meghatározó jogszabályok ⁷	A jogellenes cselekmények csoportosításának megfelelően sorolja fel a társadalomra veszélyes emberi magatartásokat leíró legfontosabb szabálysértési és büntető jogszabályokat. (A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény; a Büntető Törvénykönyv és a büntetőeljárásról szóló törvény) Mutassa be az egyes jogellenes cselekmények jogi szabályozásában meglévő különbségeket.	
5.2. Szabálysértési alapismeretek		
A szabálysértés fogalma, elkövetői, a felróhatóság és a felróhatósági akadályok	Definiálja a szabálysértés fogalmát, emelje ki és magyarázza meg a definíció kulcsszavait. Sorolja fel a szabálysértés elkövetőit. Fogalmazza meg, mit jelent a felróhatóság. Következtessen az elkövető és a felróhatóság kapcsolatára. A felróhatóság fogalmából vezesse le a felróhatósági akadályok rendszerét. Mondjon példát a felróhatósági akadályokra.	Magyarázza el a különbséget a felróhatóságot kizáró és a megszüntető okok között. Csoportosítsa a felróhatósági akadályokat kizáró és megszüntető okok szerint. Emelje ki a szabálysértési és a büntetőjogi normák közötti kapcsolatot.

⁷ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 8.

Az elkövetőkkel szemben alkalmazható szankciók	Sorolja fel a szabálysértési szankciókat. Mondja el az egyes szabálysértési büntetések és intézkedések lényegét.	Ismertesse az egyes szankciók alkalmazásának szabályait, a pénzbírság esetében térjen ki a helyszíni bírság kiszabásának szabályaira. Magyarázza el, hogyan változhat az elzárás és a pénzbírság mértéke halmazati szabálysértés esetén.
A szabálysértési ügyekben eljáró hatóságok és az eljárásban résztvevő személyek	Sorolja fel a legfontosabb szabálysértési hatóságokat (helyi önkormányzatok, bíróság, rendőrség), azok hatáskörét. Saját szavaival magyarázza el, hogy az egyes ügyekben melyik szabálysértési	Definiálja a hatáskör és illetékesség fogalmát. Határozza meg, hogy a szabálysértési eljárásban kik lesznek a fő- és mellékszemélyek. Mondja el, hogyan érvényesül a
	hatóság köteles az eljárás lefolytatására. Határozza meg az eljárásban résztvevők körét, azok jogállását.	képviselőt és a védelem a szabálysértési eljárás során.
A szabálysértési eljárás szakaszai, lefolytatásának rendje, főbb szabályai	Ismertesse a szabálysértési eljárás szakaszait. Sorolja fel az eljárás megindításának módozatait. Határolja el egymástól az eljárás megindításának módozatait. Mondjon példát a feljelentésre és a bejelentésre. Mondja el a szabálysértési eljárás lefolytatásának rendjét, ismertesse a főbb eljárési cselekményeket. Jellemezze a szabálysértési kényszerintézkedéseket. Nevezze meg az eljárás befejezésének lehetséges eseteit.	Mondja el, hogy milyen jogi eszközök állnak a szabálysértési hatóság rendelkezésére az eljárásban résztvevők közreműködésének kikényszerítésére. Ismertesse, hogy mely esetekben kerül sor a tárgyalás tartására a szabálysértési eljárás során. Definiálja a jogorvoslat fogalmát, mondja el, milyen jogorvoslati lehetőségek vannak a szabálysértési eljárásban.
A rendőrség tevékenysége során előforduló főbb szabálysértési tényállások köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzői	Legyen képes példát mondani az egyes szabálysértésekre. Jogszabály alkalmazásával dolgozza fel a rendelkezésére álló jogesetet, állapítsa meg, történt-e szabálysértés, ha igen, állapítsa meg, milyen. Mutasson rá azokra a tényállási elemekre, melyek véleménye szerint megalapozzák a minősítése szerinti jogsértést.	Határolja el egymástól a kettős alakzatú szabálysértéseket. A jogesetek megoldása során ismerje fel, és mutasson rá azokra a tényállási elemekre, melyek elhatárolják egymástól a kettős alakzatú szabálysértéseket.
5.3. Bűncselekményi alapismeretek		

A bűncselekmény fogalma, felosztása, elkövetői	A Büntető Törvénykönyvben (továbbiakban: Btk.) leírt fogalmi meghatározásnak megfelelően definiálja a bűncselekményt. Súlyuk szerint csoportosítsa a bűncselekményeket, magyarázza meg a különbségeket. Definiálja az elkövetők fogalmát. Csoportosítsa az elkövetőket a bűncselekmény megvalósításával kapcsolatos szerepük szerint. Mutassa be példákkal az egyes tettesi és részesi magatartások közötti különbségeket.	A bűncselekmény definíciójából emelje ki az egyes kulcsszavakat (társadalomra veszélyesség, szándékosság, gondatlanság, cselekmény), magyarázza meg büntetőjogi jelentésüket. Vezesse le a büntett büntető törvénykönyvi meghatározásából a vétségek meghatározását. Tegyen különbséget az elkövetői alakzatok és az elkövetési módok között (társtettség - csoportos elkövetés, bünszövetség, bünszervezet) Határolja el a részesi magatartásokat a bűnpártolástól.
A tényállások fajtái, az általános törvényi tényállás szerkezete	Ismertesse a tényállás fogalmát. Sorolja fel a tényállások fajtáit. Mondjon példát a történeti és a törvényi tényállásra. Vázzon fel az általános törvényi tényállás szerkezetét. Sorolja fel az általános törvényi tényállás szükséges elemeit.	Magyarázza meg az általános törvényi tényállás rendszerének jelentőségét a törvényi tényállások elemzése és értelmezése szempontjából. Átfogóan ismertesse az általános törvényi tényállás rendszerét. Magyarázza el az általános törvényi tényállás egyes elemeinek jelentőségét a bűncselekmények megvalósulása szempontjából.
A büntethetőségi akadályok	Mondja el, mit nevezünk	Csoportosítsa a büntethetőséget kizáró

	büntethetőségi akadálynak. Különböztesse meg egymástól a büntethetőséget kizáró és megszüntető okokat. Legyen képes példát mondani a büntethetőségi akadályok mindkét csoportjára. Definiálja a jogos védelem és a végszükség fogalmát, határolja el őket egymástól.	okokat aszerint, hogy azok az általános törvényi tényállás mely szükséges elemének meglétét zárják ki (jogellenességet, elkövetővé válást kizáró okok, stb.). Vonjon párhuzamot a szabálysértési eljárás esetében meghatározott felelősséget kizáró, és a büntetőjogban alkalmazott büntethetőséget kizáró okok között. Tegyen különbséget a büntethetőséget megszüntető okok esetében a felelősségre vonást és az eljárás lefolytatását kizáró okok között, mondjon példát az esetleges kivételekre. Példával illusztrálja az olyan kivételt, amikor büntethetőségi akadály fennállása esetén is sor kerül az eljárás lefolytatására.
--	---	--

Az elkövetőkkel szemben alkalmazható szankciók	Sorolja fel a Btk. szankciórendszerének jellemzőit. Magyarázza el a Btk. szankciórendszerének dualista jellegét. Csoportosítva sorolja fel a büntetéseket és az intézkedéseket. Jelölje meg az egyes főbüntetések kiszabható mértékét.	Ismertesse, hogy a modern büntetőjogi felfogásban milyen szerepet játszik a mediáció (jóvátétel), és melyen formái léteznek. Magyarázza meg mit jelent az elterelés jogintézménye, és milyen esetekben alkalmazható.
A rendőrség tevékenysége során előforduló leggyakoribb bűncselekmények köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzői	Legyen képes példát mondani az egyes bűncselekményekre. Jogszabály alkalmazásával dolgozza fel a rendelkezésére álló jogesetet, állapítsa meg történt-e bűncselekmény, ha igen állapítsa meg milyen. Mutasson rá azokra a tényállási elemekre, melyek véleménye szerint megalapozzák a minősítése szerinti jogsértést.	Határolja el egymástól a kettős alakzatú jogsértéseket (szabálysértési és bűncselekményi tényállásokat). A konkrét történeti tényállásokból emelje ki azokat a tényállási elemeket, melyek elhatárolják a kettős alakzatú jogsértéseket egymástól. Legyen képes történeti tényállás megalkotására a megadott minősítésnek megfelelően.
5.4. Az elkövető és az áldozat *		
<i>* Az általános vizsgakövetelményekben a középszintű 5.4. sorszámmal jelzett „Nyomozási alapismeretek” ebben a táblázatban az 5.6. sorszám alatt található.</i>		Mondja el, hogy milyen körülmények vezethetnek az elkövetővé váláshoz. Magyarázza el, hogy az elkövetővé válás folyamata hogyan függ a személyiség fejlődésétől. Határozza meg a viktimológia fogalmát, helyezze el a bűnügyi tudományok rendszerében. Ismertesse, milyen körülmények játszhatnak szerepet a sértetté válásban. Sorolja fel, milyen jogi lehetőségek vannak a sértettek részére biztosított állami kárenyhítés során.
5.5. Az egyes bűncselekmény típusok kriminológiai jellemzői		
		Ismertesse a személy elleni, a közlekedési, a házasság-, család-,

		ifjúság-, nemi erkölcs elleni, valamint a vagyon elleni bűncselekmények kriminológiai jellemzőit. Mondjon példákat a modern bűnözési jelenségekre, ezen belül a nagyvárosi bűnözés formáira. Magyarázza el a szervezett bűnözés jellemzőit, mutassa be a bünszervezetek működését. Mutassa be a szervezett bűnözés és a terrorizmus kapcsolatát, magyarázza el,
--	--	--

		<p>hogyan a terrorcselekmény miatt számít köztörvényes bűncselekménynek.</p>
5.6. Nyomozási alapismeretek		
A büntetőeljárás elvei	<p>Saját szavaival mondja el, mit értünk büntetőeljárás alatt.</p> <p>Sorolja fel a büntetőeljárás törvényben (továbbiakban: Be) meghatározott alapvető rendelkezéseket.</p> <p>Ismertesse, mit jelent az ártatlanság vélelme, a védelem, a jogorvoslati jogosultság, a tényállás felderítése és a bizonyítékok szabad értékelésének elve.</p>	<p>Magyarázza el a Be. alapvető rendelkezéseiben megfogalmazott elvek jelentését, jelentőségét.</p> <p>Fogalmazza meg a büntetőjog és a büntetőeljárás-jog kapcsolatát.</p>
A büntető ügyekben eljáró hatóságok, az eljárásban résztvevő személyek	<p>Csoportosítsa a büntetőügyekben eljáró hatóságokat az eljárásban betöltött szerepük szerint.</p> <p>Sorolja fel a tanult nyomozó hatóságokat.</p> <p>Határozza meg az eljárásban résztvevő személyek körét.</p> <p>Ismertesse az egyes eljáró hatóságok (nyomozó hatóság tagja, ügyész, bíró), és résztvevők (sértett, tanú, terhelt, védő) szerepét a büntetőeljárás során. Emelje ki a tanú és a terhelt főbb eljárás jogosságait.</p>	<p>Ismertesse az ügyész nyomozásban betöltött szerepét, jogait, köteleseit.</p> <p>Magyarázza el a nyomozási bíró feladatait.</p> <p>Határozza meg a védelem feladatait, ismertesse, hogy ki lehet védő. Mutasson rá a terhelt és a tanú jogi helyzetében meglévő különbségekre. Mondja el, mit jelent a képviselet, és milyen formái vannak a büntetőeljárásban.</p>
A büntetőeljárás szakaszai	<p>Sorolja fel a büntetőeljárás szakaszait.</p> <p>Definiálja a nyomozás fogalmát.</p> <p>Ismertesse az egyes eljárás szakaszok legfontosabb elemeit.</p> <p>Mondja el hogyan érvényesül a jogorvoslat a büntetőeljárásban.</p>	<p>Határozza meg a nyomozás kriminalisztikai meghatározását. Mondja el, hogy milyen jogorvoslati lehetőségek vannak a büntetőeljárás egyes szakaszaiban.</p>

<p>A bűncselekmény nyomozása során alkalmazható krimináltechnikai eszközök</p>	<p>Határozza meg a krimináltechnika szerepét a nyomozásban. Ismertesse a krimináltechnika területeit és legfontosabb feladatait. Magyarázza el a kriminalisztikai azonosítás jelentőségét. Ismertesse a nyom fogalmát, a nyomok csoportosítását. Példákon keresztül mutassa be az egyszerűbb nyomrögzítési technikákat. Válassza ki a nyomrögzítéshez használatos eszközöket, magyarázza el használatukat.</p>	<p>Tegyen különbséget a személyek, valamint a tárgyak azonosításának módusa közt. Ismertesse az egyedi személyazonosítást lehetővé tévő nyomok fajtáit, kriminalisztikai jelentőségét. Mondja el, mikor kerülhet sor szakértő bevonására a büntetőeljárásban, és milyen módon kell a szakvéleményt előterjeszteni.</p>
<p>A büntetőeljárás cselekmények és az azokkal kapcsolatos krimináltaktikai ajánlások, módszerek</p>	<p>Sorolja fel a Be-ben megnevezett fontosabb nyomozási cselekményeket (kihallgatás, helyszíni kihallgatás, szemle, felismerésre bemutatás, bizonyítási kísérlet, kutatás, lefoglalás), és ismertesse ezek lényegét. Magyarázza el az adatgyűjtés jelentőségét. Ismertesse a kihallgatás közös szabályait, az abszolút és relatív vallomástételi akadályokat. Saját szavaival magyarázza el a szemle és a helyszíni kihallgatás közötti különbséget. Sorolja fel a terhelttel szemben alkalmazható kényszerintézkedéseket.</p>	<p>Határozza meg a krimináltaktika és metodika fogalmát. Mondja el, hogy milyen körülményekre kell figyelemmel lenni az egyes bizonyítási cselekmények lefolytatása során.</p>